

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра галузевої соціології

Розробник:
Тарабукін Ю.О., к.соц.н., доцент кафедри галузевої соціології

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри галузевої соціології
(Безрукова О.А.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
Протокол № 8 від «28» серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціологія міжнародних відносин

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень магістр
освітня програма «Соціологія»
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання денна
Навчальний рік 20__/20__
Семестр 3
Кількість кредитів ECTS 4
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю іспит

Викладач: Тарабукін Ю.О.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ («__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ («__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Голова науково-методичної комісії _____ Червінська Т.Г.
(підпис)

1. Мета дисципліни – розкриття комунікативного аспекту процесу соціалізації міжнародних відносин як загального знаменника їх еволюції. Комунікативність є основою глобалізації цих процесів в сучасних міждержавних відносинах та взаємозв'язках, а держави, як соціальні інститути, та різноманітні міжурядові організації залишаються на сьогодні головними учасниками міжнародного життя. Тому в лекціях будуть розглянуті структурні та функціональні аспекти комунікативної взаємодії учасників міжнародних відносин як теоретичної домінанти, яка дозволяє представити соціологічну науку про міжнародні відносини як цілісну та автономну галузеву соціологію.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Для успішного вивчення дисципліни «Соціологія міжнародних відносин» попередньо засвоїти основи інституціональної соціології, соціології організацій, соціології політики, соціології права, соціології управління, теорії масових комунікацій.
2. Вміти отримувати необхідні соціологічні дані з різноманітних інформаційних та наукових джерел
3. Володіти такими базовими методами аналізу соціологічної інформації як контент-аналіз – якісно-кількісним методом опрацювання документів.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна відноситься до вибіркового блоку «Соціологія масової комунікації». Предметом вивчення навчальної дисципліни є структурні та функціональні аспекти комунікативної взаємодії учасників міжнародних відносин в міжнародному середовищі (соціальних інститутів, держав, міждержавних та неурядових організацій, різноманітних соціальних груп, ТНК, національно-визвольних рухів тощо), соціальні особливості міжнародних конфліктів, безпеки та порядку, а також з'ясування закономірностей та випадковостей, що визначають зміни та еволюцію міжнародних відносин і поведінки міжнародних акторів в процесі глобалізації.

4. Завдання (навчальні цілі):

- Висвітлити основні етапи становлення та розвитку соціології міжнародних відносин, які відображають етапи зміни та удосконалення даної соціологічної науки
- Дати висхідні поняття, принципи і напрями у вивченні міжнародних відносин
- Дати студенту початкові відомості про основні аспекти і тенденції еволюції практики взаємодії на міжнародній арені: зміну характеру і природи міжнародних відносин, структури і середовища міжнародної системи, складу її елементів – міжнародних акторів, їх цілей і засобів, а також основних міжнародних процесів

Це спрямовано на формування компетентностей:

- Здатність застосовувати сучасні та новітні соціологічні концепції й теорії для аналізу та інтерпретації соціальних явищ та процесів (фк1)
- Здатність проводити порівняльні дослідження та робити висновки стосовно природи та причин подібностей і відмінностей різних соціумів (фк15)
- Здатність до критичного аналізу закономірностей соціального, політичного, економічного і духовного життя сучасного суспільства (фк16)

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати сучасні міждисциплінарні поняття, принципи і напрями у вивченні міжнародних відносин	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Усні відповіді та доповнення на семінарах, реферат,	10

			модульна контрольна робота, іспит	
1.2	Знати основні соціальні аспекти і тенденції еволюції практики взаємодії на міжнародній арені, структури і середовища міжнародної системи, складу її елементів – міжнародних акторів, їх цілей і засобів, а також основних міжнародних процесів	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Усні відповіді та доповнення на семінарах, реферат, контрольна робота, іспит	10
2.1	Вміти розрізняти теоретичні школи та напрями в науці про міжнародні відносини, розуміти їх центральну проблематику і аргументи, властивих їм трактувань міжнародного життя	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Усні відповіді та доповнення на семінарах, реферат, контрольна робота, іспит	20
2.2	Вміти пояснювати причини багатомірності та суперечливості інтерпретацій міжнародних подій і процесів різними теоретичними школами і, спираючись на них, самостійно розбиратися в подіях, що відбуваються на світовій арені	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Усні відповіді та доповнення на семінарах, реферат, контрольна робота, іспит	30
4	Правильно і науково обгрунтовано використовувати отримані теоретичні знання для аналізу, узагальнення і оцінки процесів, тенденцій розвитку та змін у міжнародних відносинах у власній дослідницькій роботі	Самостійна робота, презентація	Реферат, контрольна робота	30

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	2.2	4
Програмні результати навчання (назва)					
Виявляти, діагностувати та інтерпретувати актуальні проблеми соціуму на національному та міжнародному рівнях (прн14)		+		+	+
Проводити порівняльні дослідження та робити висновки стосовно природи та причин подібностей і відмінностей різних соціумів (прн21)		+	+	+	
Здійснювати критичний аналіз закономірностей соціального, політичного, економічного і духовного життя сучасного суспільства (прн22)	+	+	+		+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. усна відповідь забезпечує на всіх семінарах протягом семестру (теми 1-17): РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1, РН 2.2 – 15 балів (9 мінімальних)
2. реферат: РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1, РН 2.2, РН 4 – 15 балів (9 мінімальних)
3. Контрольна робота 1 (теми 1-6): 10 балів (6 мінімальних)
4. Контрольна робота 2 (теми 7-11): 10 балів (6 мінімальних)

5. Контрольна робота 3 (теми 12-17): 10 балів (6 мінімальних)

- підсумкове оцінювання:

письмовий іспит (білет містить 3 питання) – 40 балів. Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка на іспиті не може бути меншою 24 балів. На іспиті будуть перевірені знання за РН 1.2; РН 2.2 та РН 4.

- умови допуску до підсумкового іспиту:

студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менш ніж 36 балів. Для одержання допуску до іспиту обов'язковим є написання реферативних робіт за темами, не опрацьованими протягом семестру.

7.2 Організація оцінювання:

1. семінарські заняття оцінюються за усну відповідь по факту проведення, а бали накопичуються протягом семестру
2. Контрольна робота №1 виконується письмово, в процесі самостійної роботи студентів, після вивчення тем 1-6
3. Контрольна робота №2 виконується письмово, в процесі самостійної роботи студентів, після вивчення тем 7-11
4. Контрольна робота №3 виконується письмово, в процесі самостійної роботи студентів, після вивчення тем 12-17
5. реферативні роботи виконуються в процесі самостійної роботи студента за графіком, що визначається викладачем протягом освоєння тем кожного з трьох розділів

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять

№ тем и	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота студентів
1. Соціологія міжнародних відносин як галузева соціологія				
1	Об'єкт, предмет та місце СМВ в системі соціологічного знання	-	-	2
2	Методологічні проблеми СМВ	-	-	2
3	Міжнародні відносини як суспільне явище та їх структурні особливості	-	-	4
4	Традиції та канонічні парадигми у вивченні міжнародних відносин	2	2	4
5	Сучасні теорії у вивченні міжнародних відносин: неореалізм, неолібералізм, неомарксизм	2	2	5
6	Основні напрями в сучасній СМВ. Британська, французька та американська школи СМВ	2	2	5
Контрольна робота 1				6
2. Особливості середовища міжнародних відносин				
7	Система, структура та середовище міжнародних відносин	-	-	4
8	Учасники міжнародних відносин. Держава як учасник міжнародних відносин	2	2	4
9	Цілі, засоби та інтереси учасників міжнародних відносин	2	2	4
10	Принципи, право та мораль в міжнародних відносин	2	2	4
11	Міжнародні процеси та конфлікти в міжнародних відносинах	2	2	4
Контрольна робота 2				6
3. Глобалізаційні процеси: конфлікти, міжнародний порядок та співробітництво				
12	Глобалізація та міжнародний порядок	-	-	2
13	Міжнародна безпека у світлі нової ролі національного суверенітету	-	-	2
14	Міжнародне співробітництво	2	2	4
15	Соціальні основи міжнародного порядку	2	2	4
16	Україна в системі сучасних міжнародних відносин	2	2	6
17	Проблема методів дослідження в СМВ	-	-	2
Контрольна робота 3				6
Всього		20	20	80

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 20 год.

Семінари – 20 год.

Самостійна робота студентів-80 год..

9. Рекомендовані джерела:

Основні: (Базові)

1. Ачкасов В.А., Ланцов С.А. Мировая политика и международные отношения: Учебник. М.: Аспект Пресс, 2011. – С. 98-112; 140-197; 207-275.

2. Введение в социологию международных отношений. / Под ред. П.А. Цыганкова. - М.: Изд-во МГУ, 1992. – С. 37-64; 79-101.
3. Мальський М.З., Мацяк М.М. Теорія міжнародних відносин. – К.: Знання, 2007. – С. 215-349; 429-447.
4. Международные отношения: социологические подходы./ Под ред. П.А. Цыганкова. - М.: Гардарики, 1998. – С. 121-174; 210-257.
5. Международные отношения: теории, конфликты, движения, организации: «Учебное пособие»; Под. ред. проф. П.А. Цыганкова. – Изд. 2-е, перераб. и доп. – М.: Альфа-М, 2013. – С. 10-71; 107-196.
6. Міжнародні відносини: Історія. Теорія. Економіка. Право: навчальний посібник / за ред. М.З. Мальського, Ю.М.Мороза. – К.; Знання, 2010. – 141-197; 311-368; 443-475.
7. Современные международные отношения. Учебник для студентов вузов. Под ред. Торкунова А.В., Малыгина А.В. – М., 2012.- 256-312; 477-541; 582-646.
8. Цыганков А.П., Цыганков П.А. Социология международных отношений. – М.: Аспект Пресс, 2008. – С.70-131; 185-200.
9. Цыганков П.А. Теория международных отношений. - М.: Гардарики, 2007. – С. 97-163; 254-286; 407-438.
10. Шнирков О.І., Заблоцька Р.О. Міжнародні економічні відносини: конспект лекцій. Дніпропетровськ, 2012. – С. 67-154.

Додаткові:

1. Гоулдманн К. Международные отношения: общие проблемы. // Политическая наука: новые направления / Под ред. Р.Гудина и Х.-Д. Клингеманна. - М.: Вече, 1999 – С.387-409.
2. Кеохейн Р.О. Международные отношения: вчера и сегодня. // Политическая наука: новые направления / Под ред. Р. Гудина и Х.-Д. Клингеманна. - М.: Вече, 1999. – С. 438-452
3. Клаузевиц К. фон. О войне. - М.: АСТ, 2009. – 212-288.
4. Лебедева М.М. Политическое урегулирование конфликтов. - М.: Аспект Пресс, 1999 – С. 166-203.
5. Макиавелли Н. Государь. - М.: Рипол Классик, 2017. – С. 125-177; 211-234.
6. Тикнер Дж. Э.. Международные отношения под углом зрения постпозитивизма и феминизма. // Политическая наука: новые направления / Под ред. Р.Гудина и Х.-Д. Клингеманна. - М.: Вече, 1999. – С. 425-437.
7. Шреплер Х.А. Международные организации. Справочник. - М.: Международные отношения, 1995 – 320 с..
8. Шреплер Х.А. Международные экономические организации. Справочник. - М.: Международные отношения, 1998. – 454 с.